

Wordt dit het dilemma van het jongerenwerk?

Ik zie de afgelopen jaren een tweedeling ontstaan in het jongerenwerk die leidt tot de vraag: wat kunnen we eigenlijk nog aan in het jongerenwerk?

De tweedeling bestaat enerzijds uit de preventieve kant van het jongerenwerk. Present zijn, thuis zijn in en aansluiten op de leef- en belevingswereld van de jongere. Het betekent meewerken aan het versterken van de sociale basis. Een sociale basis die kinderen en jongeren een veilige, vertrouwde en liefdevolle omgeving biedt om op te groeien, fouten te maken, talenten te ontwikkelen enzovoorts. Sociale binding, het gevoel erbij te horen, gehoord te worden en gezond tegengas krijgen als dat nodig is.

Het belang wordt al decennialang aangegeven door o.a. Hirschi, De Winter, Youth Spot, RMO, NJI, enzovoorts.

En niet voor niets wordt de noodzaak tot preventieve inzet en het creëren van een sterke sociale basis steeds meer onderkent als belangrijke voorliggende voorziening. Doen we onvoldoende aan preventie dan worden de gevolgen steeds ernstiger.

Tegelijkertijd zorgt deze centrale positie van het jongerenwerk ervoor dat er vanuit verschillende sociale domeinen steeds meer een beroep wordt gedaan op de professionals om inzet te plegen bij knelpunten van en met jongere binnen die domeinen. De jongerencoach als individuele begeleider is inmiddels een vaste waarde binnen ons vakgebied waarbij regelmatig sprake is van een van een (te) vage grens tussen jongerenwerk en hulpverlening. Vooral als er geen mogelijkheden zijn tot opschaling naar specialistische voorzieningen.

Daarnaast was er de afgelopen jaren sprake van inzet op bijvoorbeeld overlastbestrijding, tegengaan van messengeweld en jeugdcriminaliteit, ondersteuning van jongeren met problemen die niet bereikt worden door jeugdzorg, jeugdwerkloosheid, alcohol en drugs gebruik, schooluitvallers enzovoorts. Ook tijdens de corona periode wist het jongerenwerk succesvol haar methodieken en werkwijzen aan te passen waardoor er ook een beroep op jongerenwerkers werd gedaan in het kader van vaccinatie voorlichting terwijl de problematieken rond bijvoorbeeld eenzaamheid en depressie sterk uitbreidden.

En niet onbelangrijk: de ongelooflijke snelheid en inzet waarmee het jongerenwerk aansluiting vond op de online leefwereld van jongeren.

Recent wordt er onderzoek gedaan naar de rol van het jongerenwerk in de ondersteuningsaanpak van de zogenaamde 2% groep jongeren (o.a. lectoraat aanpak jeugdcriminaliteit Hogeschool Leiden), wordt een onderzoek aan de Hogeschool van Amsterdam gestart onder de titel: "Jongerenwerkers aan zet in de strijd tegen armoede en schulden". Steeds meer politici gaan het jongerenwerk waarderen en denken na over inzet bij ondermijning, dakloosheid en schulden.

In de hervormingsagenda jeugdzorg die binnenkort aangenomen gaat worden is een belangrijke pijler "het versterken van de directe leefomgeving en de sociale basis" waardoor het beroep op het jongerenwerk nog groter al worden.

Ook hier geldt dat het jongerenwerk, door de positie die zij inneemt in de leef- en belevingswereld van de jongeren, bij uitstek de geschikte partner is om mee te werken aan effectieve ondersteuning van die verschillende initiatieven en dat onder andere door onderzoek ook steeds meer tools worden ontwikkeld.

Ziehier het dilemma: enerzijds het belang van uitbreiding van de inzet van het jongerenwerk op het gebied van preventie en versterking van de sociale omgeving, anderzijds de roep om meer specifieke of specialistische interventies binnen de verschillende sociale domeinen en met meerdere specifieke doelgroepen. Op beide gebieden heeft het jongerenwerk zijn waarde bewezen en zou het

jongerenwerk haar bijdrage nog effectief kunnen vergroten.

MAAR:

Met de huidige middelen kunnen we onze werkzaamheden op beide gebieden blijven uitbreiden, hoe legitiem de vraag ook is.

In 2019 constateerde het Verwey-Jonkers Instituut in haar onderzoek "Naast de Jongere" onder meer: "de problematiek onder jongeren is veel zwaarder geworden, de jongerenwerker heeft met veel meer samenwerkingspartners te maken, de doelstellingen zijn veel uitgebreider geworden (...) en de doelgroep is uitgebreider geworden, er worden meer jongeren bereikt.

De conclusie van dit onderzoek: er wordt veel meer verwacht van het jongerenwerk, de problematiek is groter en breder, de doelgroep groter en de verwachtingen (zie doelstellingen) hoger. Maar de middelen en formatie zijn gelijk en dus achtergebleven."

Vier jaar later kunnen we concluderen dat de in het onderzoek geconstateerde ontwikkelingen alleen maar nog sterker zijn toegenomen en ook blijven toenemen.

Willen we voorkomen dat het jongerenwerk aan haar eigen succes ten onder gaat (te hoog gespannen verwachtingen, steeds grotere werkdruk, constante spagaat tussen preventie en specialistische inzet, bereik grotere en gedifferentieerde doelgroepen) dan moet er toch echt meer in het jongerenwerk (en kinderwerk en opbouwwerk) geïnvesteerd worden.

Dan heb ik het niet alleen over uitbreiding van formatieplaatsen. Nu al verzuchten gemeenten en welzijnsorganisaties dat "er geen goede jongerenwerkers te vinden zijn".

Het betekent ook investeren in opleidingen door bijvoorbeeld de opleidingen Social Work uit te breiden met een afstudeerrichting Samenlevingsopbouw, met een curriculum dat is opgesteld in nauw overlag met de praktijk. Investeren in een cursus- en trainingsaanbod dat gebaseerd is op de huidige en toekomstige praktijk (is er al voor een belangrijk deel) en investeren in kwaliteit en ontwikkeling van de vakbekwaamheid van de professionals. Goede initiatieven hierin zijn wat mij betreft het Beroepsregister voor kinderwerkers en jongerenwerkers van Registerplein en het kwaliteitskeurmerk van Sociaal Werk Nederland.

Kortom: als we willen voorkomen dat het jongerenwerk over een aantal jaar tot een versplinterde beroepsgroep is verworden waardoor de potentiële ondersteuningsmogelijkheden voor kinderen en jongeren onbenut blijven en we achter de feiten aan blijven lopen dan moeten we NU investeren!

Elke samenleving die er niet in slaagt de energie en creativiteit van haar jeugd te benutten, zal achterblijven.

– Kofi Annan-

